

PROGETTI DI VOLO (FLYING DESIGNS)

Het tweetalige boekje (Italiaans en Engels) van en over Marcello Diotallevi werd in kleine oplage uitgebracht door de A.I.A., de Italiaanse vliegervereniging, en is naar ik aanneem daar bestelbaar. (Via Dandolo 19, 00153 ROMA). 16 x 11 cm, 90 blz. afb. in zwartwit en kleur, fraai papier.

Ofschoon de hele tekst en alle ontwerpen rechtstreeks op vliegers betrekking hebben, is het toch nergens een benadering van uit de vlieger-ervaring. De vlieger als idee of als voorstelling diende als inspiratie voor een vindingrijk en meerzijdig kunstenaar. De meeste ontwerpen zijn grafisch, enkele zijn ready-mades of plastische creaties.

Diotallevi bedient zich vakkundig-routineus van de midden-twintigste-eeuwse vormtaal, soms dada-achtig. De beoordeling ervan dient dan ook uitsluitend op artistieke maatstaven te berusten en heeft geen vliegerechnische relevantie. Het is een aardig boekje voor verzamelaars van dit soort zaken.

Los van de beoordeling van dit werkje bekruipt me toch de gedachte dat de relatie vlieger-kunst ook een andere zou kunnen zijn. Die, waarbij het vlieger ontwerpen (èn maken èn oplaten) zelf tot kunst zijn geworden. Die integratie trof mij destijds bij Tom van Sant, als gevolg waarvan ik in één dag ongeneeslijk vliegergek werd.

harm

HET STARTEN VAN TWEE FLEXIFOILS

Ik heb weken lopen tobben hoe ik mijn twee flexifoils moet starten als ik alleen op pad ben. Na enig experimenteren pakte het volgende zeer bevredigend uit. Ik nam twee stokken van 1 m $\varnothing$ 30 mm, puntte de onderkant en boorde in de bovenkant een gat van $\varnothing$ 4 mm. Daarna nam ik twee stukken betonijzer $\varnothing$ 4mm zo'n 30 cm lang. Deze boog ik in de vorm zoals de tekening aangeeft, drukte ze in de stokken en klaar is Kees. Alles wat je nu nog moet doen is de wei in gaan en de stokken op een afstand van de flexifoilbreedte in de grond drukken. Leg de flexifoilstokken net voorbij de stof in de uitsparingen. Zonodig een beetje afklemmen met wat gras o.i.d. want bij harde wind willen de vliegers er nog wel een uitschudden. Als je dan net naar je stuurstok gesjokt bent kan je weer terug. Drapeer het lijntje tussen beide vliegers zorgvuldig anders kan het hele spulletje tijdens het lanceren aan de hulpstokken blijven bengelen. Affijn, je loopt dus naar je stuurstok, trekt met een vloeiende beweging de vliegers een voor een uit de uitsparingen en vliegeren maar. Doe daarbij wel een paar stappen terug, anders kom je bij een lage manoeuvre je eigen lanceer-richting weer tegen. Veel succes.

